

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 16 februari 1920 kl. 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om ändring av 55 § 2 mom. i förordningen angående försäljning av rusdrycker.

Närvarande: herrar Röing, friherre Fleming, Gustaf Nilsson, Wijk *), A. E. Örne *), K. A. Nilson, Boman, Holmström, Bergman *), Johansson i Kullersta *), Olsson i Ramsta, Heyman, Åhlmans Olof Olsson, A. Björkman, friherre Barnekow *), Sköld, Uddenberg, Jönsson i Boa och Kant *).

*) Icke närvarande vid justeringen av betänkandet.

I en inom första kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 116, har herr *Johan Nilsson* i Malmö hemställt, »att riksdagen för sin del ville besluta, att stadgandet i 55 § 2 mom. rusdrycksförsäljningsförordningen måtte erhålla följande lydelse:

Vid offentlig varieté-, cirkus- eller annan dylik föreställning eller med undantag av konsert, vid vilken uteslutande utföres instrumentalmusik, samt teater, då skådespel där uppföres, varje annan föreställning, till vilken allmänheten har tillträde, eller vid offentlig danstillställning må utskänkning av spritdrycker icke ske i lokal eller å plats, där föreställningen äger rum eller i annan lokal, som med förstnämnda lokal står i inre förbindelse; dock må K. B., efter magistratens eller kommunalnämndens hörande, för särskilt tillfälle medgiva undantag från det sålunda meddelade förbudet».

Beträffande motiveringen för detta förslag, i den mån densamma icke här nedan återgives, får utskottet hänvisa till motionen.

Historik.

Förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin innehöll under mom. 3 i 28 § följande bestämmelse:

3. Vid offentlig föreställning, såsom skådespel, lindansning, konstridning, förevisning av djur, konststycken eller annat dylikt, eller, med undantag av konsert, vid vilken uteslutande utföres instrumentalmusik, varje annan föreställning av vad beskaffenhet som helst, vilken genom allmän tidning, anslag eller annorledes kungöres, eller vartill inträdeskort försäljas, eller avgift på ett eller annat sätt från allmänheten fordras, begäres eller mottages, eller till vilken allmänheten eljest har tillträde, må utskänkning av brännvin icke äga rum i lokal eller å plats, därifrån är utsikt till skådebanan eller annan plats, där föreställningen gives; dock må Kungl. Maj:ts befallningshavande för särskilt tillfälle medgiva undantag från det sålunda meddelade förbud.

Något motsvarande stadgande förekom icke i förordningen av samma dag angående försäljning av vin och öl.

I det förslag till förordning angående försäljning av rusdrycker, som nykterhetskommittén med betänkande av den 5 januari 1914 avgav, hade 87 § 4 mom. följande lydelse:

4. Vid offentligt skådespel eller varieté-, cirkus- eller annan dylik föreställning, eller, med undantag av konsert, vid vilken uteslutande utföres instrumentalmusik, varje annan föreställning, till vilken allmänheten har tillträde, eller vid offentlig danstillställning må utskänkning av rusdrycker icke ske i lokal eller å plats, där föreställningen eller danstillställningen äger rum, eller i annan lokal, som med förstnämnda lokal står i inre förbindelse.

I den av kommittén anförda speciella motiveringen för nämnda författningsförslag yttrades beträffande de sålunda ifrågasatta bestämmelsernas innebörd och syfte bland annat följande:

»Först och främst har förbudet med hänsyn till den i detta lagförslag hävdade önskvärldheten av att såvitt möjligt enahanda bestämmelser tillämpas för utskänkningen av spritdrycker, vin och öl, utsträckts att gälla jämväl sistnämnda bägge slag av rusdrycker.

Vidare har förbudet utsträckts att gälla även i fråga om offentlig danstillställning. — — — Även i fråga om de lokaler eller den plats, förbudet avser, har detsamma erhållit en något vidgad omfattning. Medan sålunda enligt den nu gällande bestämmelsen ifrågavarande utskänkingsförbud avser 'lokal eller plats, därifrån är utsikt till skådebanan eller annan plats, där föreställningen gives', innefattar kommitténs förslag förbud mot utskänkning 'i lokal eller å plats, där föreställningen eller danstillställningen äger rum, eller i annan lokal, som med förstnämnda lokal står i inre förbindelse'. Syftet med denna ändring är att giva ifrågavarande bestämmelse större effektivitet. Värdet av densamma i dess nuvarande lydelse måste nämligen anses i väsentlig mån förringat genom den av lagen medgivna möjligheten att anordna utskänkning i lokal, som äger inre kommunikation med föreställningslokalen. Den sålunda föreslagna skärpningen bör enligt kommitténs

övertygelse vara ägnad ett icke oväsentligt påverka de offentliga dryckessederna i vårt land. Borttagandet av mellanaktsserveringen skulle säkerligen icke vålla något avbräck för de teatrar, som hava verkligt värdefulla prestationer att bjuda på.»

Då bevillningsutskottet vid 1917 års riksdag, med anledning av i ämnet väckta motioner och, i vad avsåg försäljningens ordnande, i avslutning till nykterhetskommitténs författningsförslag, med betänkande nr 12 framlade förslag till förordning angående försäljning av rusdrycker, hemställde utskottet, beträffande nu ifrågavarande bestämmelser, att desamma måtte få den lydelse, nykterhetskommitténs förslag innehölle, med tillägg likväl att Konungens befallningshavande skulle äga att efter magistratens eller kommunalnämndens hörande för särskilt tillfälle medgiva undantag från förbudet. Efter det kamrarna stannat i skiljaktiga beslut, framlade bevillningsutskottet förslag till sammanjämkning, vilket förslag i nu ifrågavarande del upptog den av utskottet i nyssnämnda betänkande föreslagna och av andra kammaren godkända bestämmelsen. Sedan sammanjämningsförslaget antagits av första kammaren och, efter återremiss, jämväl av den andra, har sistnämnda bestämmelse influtit i 55 § 2 mom. av den av Kungl. Maj:t den 14 juni 1917 utfärdade, nu gällande förordningen angående försäljning av rusdrycker.

Vid 1919 års lagtima riksdag väckte inom andra kammaren herr *Nylander* motion därom, att ifrågavarande författningsrum skulle erhålla följande lydelse:

Vid offentligt skådespel eller varieté-, cirkus- eller annan dylik föreställning eller, med undantag av konsert, vid vilken uteslutande utföres instrumentalmusik, varje annan föreställning, till vilken allmänheten har tillträde, eller vid offentlig danstillställning må utskänkning av spritdrycker icke ske i lokal eller å plats, därifrån är utsikt till skådebanan eller annan plats, där föreställningen gives; dock må Konungens befallningshavande, efter magistratens eller kommunalnämndens hörande, för särskilt tillfälle medgiva undantag från det sålunda meddelade förbudet.

Sistnämnda förslag avsåg, att utskänkingsförbudet skulle i två hänseenden inskränkas, nämligen dels till att gälla lokal eller plats, där föreställning eller danstillställning ägde rum, och sålunda upphävas i fråga om lokal, som med den förstnämnda stode i inre förbindelse, dels ock till att omfatta endast spritdrycker. Följden av sådana ändringar av gällande bestämmelser skulle blivit, att å teatrar, cirkus, varietéer m. m. mellanaktsservering av rusdrycker av alla slag i angränsande lokaler skulle fått äga rum ävensom att servering av vin och öl under pågående kabaret- och dylika föreställningar ävensom vid danstillställningar skulle blivit medgiven.

Bevillningsutskottet, som anslöt sig till motionärens förslag utom i fråga om utskänknigen vid danstillställningar, hemställde i betänkande nr 15, att riksdagen, i anledning av nämnda motion, måtte för sin del besluta, att 55 § i ovannämnda förordning skulle erhålla följande ändrade lydelse:

1. Inom — — — förbjuden.
2. Vid offentligt skådespel eller varieté-, cirkus- eller annan dylik föreställning eller, med undantag av konsert, vid vilken uteslutande utföres instrumental-musik, varje annan föreställning, till vilken allmänheten har tillträde, må utskänkning av spritdrycker icke ske i lokal eller å plats, därifrån är utsikt till skådebanan eller annan plats, där föreställningen gives.
3. Vid offentlig danstillställning må utskänkning av rusdrycker icke ske i lokal eller å plats, där danstillställningen äger rum, eller i annan lokal, som med förstnämnda lokal står i inre förbindelse; dock må Konungens befallningshavande, efter magistratens eller kommunalnämndens hörande, för särskilt tillfälle medgiva undantag från det sålunda meddelade förbudet.

Första kammaren biföll utan votering utskottets hemställan; andra kammaren däremot godkände med 101 röster mot 65 en inom utskottet avgiven reservation, innefattande yrkande om avslag å motionen. I följd härav anmälde bevillningsutskottet i memorial nr 26, att frågan förfallit.

**Utskottets
yttrande.**

Det förslag, som i herr Johan Nilssons i Malmö ovannämnda motion nu föreligger, är av väsentligt mindre omfattning än det av utskottet nu omförmälda, vid 1919 års lagtima riksdag väckta förslaget. Den föreliggande motionen avser nämligen att bereda undantag från det ifrågavarande utskänkingsförbudet för landets verkliga teatrar eller, med andra ord, att förbudet måtte så inskränkas, att detsamma icke komme att förhindra servering av rusdrycker inom restauranglokaler, vilka stå i inre förbindelse med lokal, där skådespel uppföres. Såsom motivering för förslaget har motionären velat göra gällande, att förbudet i nu åsyftade del saknade betydelse ur nykterhetssynpunkt och föranledde besvär och omgång även för sådana teaterbesökare, vilka under mellanakt vilja intaga alkoholfri förtäring.

Den av nykterhetskommittén på sin tid meddelade, ovan återgivna motiveringen för den av kommittén förordade lydelsen av ifrågavarande bestämmelser äger, enligt utskottets mening, alltjämt sin fulla principiella giltighet. Den del av förbudet, mot vilken motionären riktat sig, utgör ett led i de viktiga strävandena att frigöra det offentliga nöjeslivet från alkoholbruket och har i detta sammanhang sitt obestridliga värde. Om av en dylik bestämmelse i ett eller annat fall kan föran-

ledas, att godtyckligt sådana anordningar träffas, vilka försvåra åtkomsten även av drycker, som icke avses med förbudet, kan detta svårligen anses vara tillräckligt skäl att medgiva ett undantag från en i lagstiftningen genomförd grundtanke. Det har syntes utskottet numera finnas så mycket mindre skäl att tillmötesgå ett sådant krav, som de ifrågavarande bestämmelserna nu varit i kraft sedan början av år 1919 och såväl teaterägare som allmänhet torde kunna förutsättas hava anpassat sig efter desamma.

På grund av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att herr Johan Nilssons förevarande motion, I: 116, om ändring av 55 § 2 mom. i förordningen angående försäljning av rusdrycker, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 13 februari 1920.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Reservation

av herrar *Röing*, friherre *Fleming*, *Boman*, *Heyman*, *Jönsson* i *Boa* och *Kant*, vilka yrkat bifall till motionen.